

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НРЗВО «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ» (Україна)
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Україна)
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Україна)
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ» (Україна)
ГО «ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ» (Україна)
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ГРОДНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Білорусь)
UNIWERSYTET EKONOMICZNY WE WROCLAWIU (Республіка Польща)
WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI (BYDGOSZCZ) (Республіка Польща)
JHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH (Чехія)

***Розвиток фінансів, аудиту,
бухгалтерського обліку та оподаткування:
реалії часу***

**І Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів,
аспірантів та молодих вчених пам'яті
видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія**

01 лютого 2022 р.

**м. Кам'янець-Подільський
2022**

Рекомендовано до поширення в мережі «Інтернет» Вченою радою НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут» (протокол № 4 від 28 січня 2022 р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ТРИПАК Мар'ян Миколайович – заслужений працівник освіти України, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук, в.о. ректора НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **ГУМЕНЮК Ірина Леонтіївна** – кандидат економічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ГОДНЮК Ірина Валентинівна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ШЕВЧУК Олександр Володимирович** – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук;

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

СЛОБОДЯН Володимир Дмитрович – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **КУШНІР Людмила Анатоліївна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **КОРКУШКО Олег Никодимович** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ВОЛЬСЬКА Ангелія Олександрівна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ЛАВРУК Олександр Валерійович** – доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ТИМКІВ Андрій Олександрович** – в.о. завідувача кафедри фінансів та економіки, кандидат економічних наук, викладач; **ДЕРЛИЦЯ Андрій Юрійович** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ШЕВЧУК Наталія Станіславівна** – викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **ГЕРАЙМОВИЧ Віолета Леонтіївна** – кандидат економічних наук, доцент; **БАЧИНСЬКА Олена Миколаївна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри; **ПРОКОПИШИН Оксана Степанівна** – кандидат економічних наук, доцент інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук; **ШЕНДЕРІВСЬКА Юлія** – Виконавчий директор ГО «Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України»; **ЩЕРБАТЮК С.Ю.** – к.е.н., доцент, декан факультету бухгалтерського обліку Гродненський державний аграрний університет (м. Гродно, Республіка Білорусь); **ЛУПЕНКО Юрій Олексійович** – доктор економічних наук, професор, академік НААН, директор, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки».

Р 64 Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу: І Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія (м. Кам'янець-Подільський, 01 лютого 2022 р.). Кам'янець-Подільський : НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». 2022. 394 с.

Збірник містить матеріали І Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія «Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу», яка відбулась 01 лютого 2022 р. (НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», м. Кам'янець-Подільський), з актуальних питань сучасної фінансової системи, аудиту, обліку та оподаткування в умовах сьогодення.

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори наукових праць.
Видано в авторській редакції.

*Наталія Канцедал,
к.е.н., доцент, професор кафедри
бухгалтерського обліку та економічного контролю*

*Ярослава Дмитренко, Аліна Бондаренко,
здобувачі вищої освіти СВО «Магістр»
за ОПП «Облік і оподаткування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Полтавський державний аграрний університет*

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОЇ АМНІСТІЇ В УКРАЇНІ

З 2021 року все більше стає об'єктом широких дискусій поняття податкової амністії [1], що має безпосередній зв'язок з оподаткуванням доходів фізичних осіб і викликає часті асоціації з податком на доходи фізичних осіб (ПДФО).

Питання справляння ПДФО податковим агентом достатньо широко висвітлюються у науковій та практичній літературі. З точки зору податкового законодавства податок на доходи фізичних осіб слід розглядати у двох площинах: податкового агента – юридичної особи та власне самого платника – фізичної особи. В обох випадках важливим є розуміння основних критеріїв для з'ясування особливостей оподаткування платників ПДФО, а саме: 1) ідентифікація платника; 2) об'єкт оподаткування; 3) база оподаткування; 4) ставки податку; 5) період і строки сплати; 6) санкції [2, с. 345].

Метою даного дослідження є визначення ключових аспектів податкової амністії й ідентифікація виду зобов'язання, що належить до сплати на користь держави фізичною особою.

Поняття «податкова амністія» є відносно новим для економіки України, оскільки її реальне впровадження відбулося з прийняттям Закону України від 15.06.2021 р. № 1539-ІХ [3], яким було внесено зміни до Податкового кодексу та інших законів України, що безпосередньо стосуються стимулювання детінізації доходів та підвищення податкової культури громадян.

Податкова амністія – це спеціальний захід, що передбачає одноразове добровільне декларування активів громадянами. В Україні цей захід проводиться вперше з 1 вересня 2021 року і триватиме до 1 вересня 2022 року.

Головною принциповою відмінністю такого декларування є його добровільність. Тобто, власник активів самостійно приймає рішення щодо їх легалізації. Разом з тим, запровадження такого заходу є застережним моментом для осіб, які певний період ухилялися від сплати податків і планують це робити у майбутньому, ігноруючи норми закону. З цією метою в рамках даного дослідження визначено ключові аспекти, на які варто звернути увагу для прийняття рішення про добровільне декларування у зазначений термін податкової амністії чи її ігнорування.

По-перше – це суб'єкти декларування. Основна цільова аудиторія податкової амністії – фізичні особи-підприємці та самозайняті особи, які у минулому занижували розмір податкових зобов'язань, ухилялися від сплати ПДФО, ЄСВ або взагалі працювали без державної реєстрації. Проте, податкова

амністія стосується й усіх інших фізичних осіб, які бажають легалізувати свої тіньові доходи.

Головними індикаторами «бажання» або «небажання» це зробити є особистісні морально-етичні та психологічні чинники: податкова культура, совість, чесність – з одного боку, самовпевненість, віра у безкарність – з іншого, а також страх та інші внутрішні стани, обумовлені існуванням передбачуваних ризиків та загроз. Превалювання тих чи інших людських якостей може стати причиною прийняття рішення про добровільне декларування або його відмову, проте для обґрунтованого прийняття рішення цього недостатньо – спочатку потрібно «приміряти» на себе критерії податкової амністії.

Тож, другим аспектом є власне, об'єкти податкової амністії. Їх можна поділити на два види об'єкти: автоматичної амністії та об'єкти добровільного декларування:

1. Об'єкти автоматичної амністії (не потребують подання спеціальної декларації та сплати податку). Насамперед, варто відзначити: існує законодавчо визначена сукупність активів, що підлягає автоматичній амністії а саме: квартири площею до 120 кв. м; житлові будинки до 240 кв. м; нежитлові приміщення до 60 кв. м; земельні ділянки в межах норм безоплатної передачі; 1 транспортний засіб, що використовується в особистих некомерційних цілях (окрім автобусів, автомобілів з циліндром двигуна понад 3 тис куб см або ринковою вартістю понад 400 тис грн, мотоциклів з об'ємом циліндрів двигуна понад 800 куб см, літаків, яхт та катерів).

2. Об'єкти добровільного декларування (усі об'єкти, що перевищують законодавчо встановлені норми автоматичної амністії).

Об'єктами декларування можуть бути: 1) рухоме та нерухоме майно; 2) валютні цінності та інші активи щодо яких раніше не були сплачені податки.

Податкова амністія передбачає визнання таких активів легальними після їх декларування і сплати податку. При цьому держава гарантує звільнення громадян від кримінальної та адміністративної відповідальності та розслідування причин і джерел появи декларованих коштів.

Активи у вигляді рухомого та нерухомого майна оцінюються декларантом самостійно виходячи з їх ринкової вартості. Амністування готівки можливе лише при умові відкриття спеціального рахунку в банку та внесення відповідної суми, яку бажає легалізувати декларант. Тобто, третім важливим аспектом податкової амністії є те, що в одноразовій добровільній декларації вказувати джерело походження об'єктів декларування не є обов'язковим.

Четвертий аспект – спосіб подання декларації. Одноразова (спеціальна) декларація подається особисто декларантом виключно в електронній формі. Для цього декларанту потрібно увійти до Електронного кабінету через офіційний вебпортал ДПС. Доступ до приватної частини Електронного кабінету надається після проходження користувачем електронної ідентифікації онлайн з використанням КЕП, або через Інтегровану систему електронної ідентифікації – id.gov.ua (MobileID та BankID).

За підсумками поданої декларації необхідно сплатити одноразовий збір. Тож, п'ятий аспект – ціна легалізації. Це одноразовий обов'язковий платіж,

розмір якого самостійно розраховується декларантом з вартості належних йому активів з урахуванням ставок такого збору та відображається ним в одноразовій (спеціальній) добровільній декларації.

Відмінною ознакою податкової амністії від звичайного декларування є те, що розміри ставок збору з одноразового (спеціального) добровільного декларування значно нижчі. При цьому декларант звільняється від сплати військового збору.

Ставки збору є наступними: 5 % – загальна ставка для активів, що зареєстровані в Україні, 9 % – для закордонних активів, 2,5 % – для декларування активів у вигляді облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП). Отже, найвигідніші умови амністії передбачені для активів, які декларант захоче добровільно позичити державі у вигляді ОВДП зі строком обігу 365 днів без дострокового погашення в період з 1 вересня 2021 року по 31 серпня 2022 року.

Законодавчо також передбачено можливість застосування альтернативних ставок у випадку розстрочення сплати трьома рівними частинами, проте такі ставки є вищими і становлять 6 %, 11,5 %, 3 % відповідно.

Тож, п'ятим аспектом податкової амністії є те, що одноразова сума, яку сплачує фізична особа по суті, не є ПДФО як таким: це – збір, що має разовий характер і ставки, значно нижчі за ПДФО.

Таким чином, у визначенні ключових аспектів податкової амністії є пошук відповідей на питання: 1. Що таке податкова амністія та кого вона стосується? (суб'єкти амністії). 2. Що амністується? (об'єкти податкової амністії). 3. Чи потрібно розкривати інформацію про походження активів? (державні гарантії щодо джерел походження активів). 4. У який спосіб подається декларація? (виключно електронна форма, що вимагає певних навиків цифрової грамотності для здійснення особистого входу в електронний кабінет платника податків). 5. Яка ціна легалізації (сума одноразового збору, що сплачується декларантом для легалізації активів).

Найсуттєвішим аспектом, що має визначальний вплив на рішення фізичної особи декларувати тіньові активи вважаємо комплексний підхід до вартісного виміру об'єктів, що знаходяться у його власності на поточну дату. Для цього необхідно:

по-перше, оцінити вартість усіх своїх активів (потенційних об'єктів декларування);

по-друге, розмежувати потенційні об'єкти декларування на два види: 1) об'єкти автоматичної амністії та 2) об'єкти добровільного декларування. Якщо потенційні об'єкти потрапили лише в першу групу – особа звільняється від декларування і сплати податку. Якщо ні – необхідно прийняти рішення: декларувати тіньові активи чи ні.

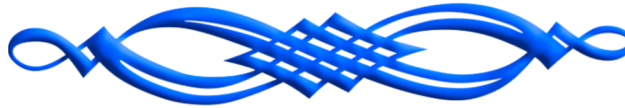
Варто відзначити, що при відмові від добровільного декларування власник тіньових активів несе певні ризики у майбутньому. Проте, він так само не застрахований від ризиків при легальному виведенні активів із тіні. Деталізація таких ризиків є перспективою подальших досліджень у даному напрямку.

Список використаних джерел

1. Демченко Л. Податкова амністія: прийшов час згадати минуле. *Економічна*

правда. 1.09.2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/08/9/676695/>

2. Канцедаль Н. А. Критерії перевірки дотримання умов та порядку сплати податку на доходи фізичних осіб. *XIV Міжнародна конференція «Стратегія якості у промисловості і освіті»* (4-7 червня 2018 р., Варна, Болгарія): Матеріали. У 2-х томах. Том I. Дніпро-Варна, 2018. С. 340-345. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1195>
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання детінізації доходів та підвищення податкової культури громадян шляхом запровадження одноразового (спеціального) добровільного декларування фізичними особами належних їм активів та сплати одноразового збору до бюджету. Закон України від 15.06.2021 р. № 1539-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1539-20#Text> (дата звернення: 20.01.2022).

Михайло Коваль

*Аспірант 1 року навчання кафедри економіки та природокористування
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

Валерія Бардась

*Студентка 2 курсу факультету економіки та управління
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В АГРАРНІЙ СФЕРІ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Аграрна сфера займає важливе місце в економіці України. Від її розвитку залежить нормальне функціонування всього господарства та добробут людей.

Аграрний сектор характеризується питомою вагою в загальному обсязі ВВП України. Основний фонд орних земель в Україні формують чорноземи, що свідчить про високий потенціал, який має наша країна у виробництві сільськогосподарської продукції, який безсумнівно є основою зростання національного доходу і забезпечення продовольчої безпеки населення [1]. Окрім стабільного забезпечення населення країни якісними, безпечними та доступними продуктами харчування сільське господарство є важливим джерелом наповнення державного бюджету України.

Аграрна сфера є основою зовнішньоекономічної діяльності зокрема, за даними Держстату України, частка продукції сільського господарства в загальній динаміці українського експорту у 2019 році становила 44,3% [2].

Шляхи розвитку агропромислового сектору України передбачають збалансовану та взаємозв'язану структурну перебудову усіх його галузей, максимальне впровадження у виробництво найважливіших досягнень науково-